

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 444 sahifa,
27-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Формирование здоровьесберегающей образовательной среды в начальной школе в условиях инклюзии.....	10
Тургунова Нилуфар Абдусаломовна	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tez va aniq hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	16
Dehqonova Maxliyoxon Shuhratjon, Musinjonova Dildoraxon Mahmudjon	
Научно-педагогический анализ методов математического моделирования: численные и аналитические подходы в обучении студентов	19
Мусурмонова Маъмура Оман кизи, Жураева Феруза Бахтиёр кизи, Сарсенбаева Мархабо Шадибековна	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy moslashuvini rivojlantirish texnologiyasi.....	26
Turdimurodova Muazzam Muzaffarbek qizi	
M. Tvenning "Tom Soyerning boshidan kechirganlari" romanida bolalar obrazining tasviri masalasi	29
Sattarov Farrux Nuridinovich	
Pedagogik dasturiy vositalar yordamida dars sifatini oshirish	35
D. K. Ibadullayev	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning kasbga qiziqishlarini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	41
Isabekova Dilafuz Shermirzayevna	
Молодёжь Узбекистана в системе политических процессов.....	46
Юсупова Элеонора Фердинандовна	
Математика o'qitishda zamonaviy yondashuvlar: vaziyatli tahlil va amaliy samaradorlik	51
Matyaqubova Nazira Hikmat qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida rivojlantirishning metodik modeli.....	54
Choriyev Olmosbek Baxriddin o'g'li	
Fan va tilni integratsiyalashgan holda o'qitish (CLIL)	60
M. D. Boynazarova	
Оптимизация показателей сердечного цикла у спортсменов при хроническом физическом перенапряжении посредством фармакологической поддержки	63
Нормуратов Абдулла Саппарович	
Chidamlilikka yo'naltirilgan sport turlarida uglevod va energiya almashinuvini farmakologik korreksiyasi....	67
Normuratov Abdulla Sapparovich	
O'quvchilarga dutor ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari	70
Sa'dullayev Og'abek Abdurashid o'g'li, Nazirullayeva Nodira Akmal qizi	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida individual va jamoa mashg'ulotlarini tashkil etish mexanizmlari (cholg'u ijrochiligi misolida).....	74
Omonova Charos Baxodir qizi	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining o'quv-biluv faoliyatini motivatsiyalashda interfaol metodlardan foydalanish.....	79
Saidova Zulfizar Norbobo qizi	
O'qituvchining kognitiv egizagi (Digital Twin): sun'iy intellekt yordamida individual pedagogik uslubni modellashtirish.....	83
Kuchkarova Feruza Qambaraliyevna	
Abdusamad Boboxo'jayev rahbarligida tarix va arxeologiya institutining rivoji: 1964-yilgi arxiv hujjati misolida	91
Abdullayev Botir Jabbor o'g'li	
Maktab o'quvchilarining musiqiy idrokni shakllantirishning ijtimoiy va didaktik zarurati.....	93
Abdumannan Maxammatov	

“Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kalokagatiyani rivojlantirishning KAMOL modeli asosidagi pedagogik texnologiyasi”	97
<i>Abdurahmonova Dilorom Jovliyevna</i>	
Morphological Structure and Word Formation of Ecotourism Terminology: A Cross-Linguistic Analysis With Reference to the Uzbek Language.....	104
<i>Absamatova Charos</i>	
Fizika fanini o'tmda o'qitishda masalalar yechishning ilmiy-metodik ahamiyati	107
<i>Akmal Mustafoyev Isaqulovich, Munajat Mustafoyeva Oltibekovna</i>	
Kasbiy yo'naltirilgan ingliz tili darslarida metakognitiv strategiyalar asosida akademik nutqni rivojlantirish ..	111
<i>Allamuratov G'ofur Ashurovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalarning mayda qo'l motorikasini rivojlantirish metodikasi	116
<i>Amanova Albina Dexqon qizi</i>	
Psychological Approaches in Teaching English in Preschool Education and their Effectiveness	120
<i>Berdiqulova Zamira Albertovna</i>	
The Role of Family, Education, and Community Systems in Shaping Individual Psychological Well-Being .	124
<i>Diibar Abdullayeva Ubaydullayevna, Iroda Panjiyeva Khayitovna</i>	
Nomoddiy madaniy merosning talaba-yoshlarni yuksak ma'naviyatli shaxs sifatida tarbiyalashdagi ahamiyati	127
<i>Erboyev Suxrob Abdusalomovich</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari	131
<i>Gulmira Jumanova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini o'stirishda badiiy adabiyotning dolzarbligi	135
<i>Hasanova X. Z.</i>	
Gospital ta'lim sharoitida ona tili fanini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	139
<i>Hikmatov Bobobek Saydulloyevich</i>	
ASB bo'lgan bolalarda sensor buzilishlarning kognitiv va ijtimoiy rivojlanishga ta'siri	142
<i>Isaxanova Oybarchin Abduraxim qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda kommunikativ faoliyat samaradorligining pedagogik mexanizmlari	146
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna</i>	
David haykali ko'z bo'lagining qalamtasvirini bajarish usullari.....	149
<i>Mo'minov Baxtiyor Karamatovich</i>	
Ta'limda fanlararo integratsiyadan foydalanishning pedagogik va psixologik asoslari	154
<i>Oblakulova Nodira Abduvali qizi</i>	
Ellipslarni tasviriy san'at va muhandislik grafikasida yasash metodikasi.....	160
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Kommunikativ strategiyaning yuzaga kelish omillari	170
<i>Normaxmatova Feruza Ruziboyevna</i>	
Umumta'lim maktab musiqa madaniyati darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanish muammo va yechimlari	174
<i>O'rishboyeva Xumora O'rol qizi</i>	
Maktabda jismoniy tarbiya darslarida futbol elementlaridan foydalanib 10-11 yoshli bolalarda tezkor-kuch qobiliyatlarini rivojlantirish uslubiyati	177
<i>Qurbonbayeva Maftuna G'ayrat qizi</i>	
Maktabda darsdan tashqari futbol to'garaklarida o'quvchilarning tezkor-kuch qobiliyatlarini takomillashtirish	182
<i>Ro'ziboyeva Fotima Quدرات qizi</i>	
Matn ustida ishlash samaradorligini baholash mezonlari	187
<i>Sadarova Nilufar</i>	
Neyroestetik stimulning yosh dinamikasidagi roli: kognitiv emotsional sferani qayta tashkil etish mexanizmlari.....	193
<i>Salaxidinova Xolida Xaliljonovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	<p>Kasbiy ta'limda o'quvchilarning psixologik va axloqiy sifatlari ..... 198 Salomov Abdurasul Axmadovich</p> <p>Funksiyaning hosilasi yordamida o'sish va kamayish oraliqlarini aniqlash metodikasi ..... 201 Sherzad Eshjanovich Bekchanov, Shohida Sadullaeva Ziyadullaeva, Abdusalom A. Xudoyberdiev</p> <p>Bo'lajak tarbiyachilarning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishda psixologik treninglarning nazariy va amaliy asoslari..... 205 Sojida Safarova Saxadin qizi</p> <p>Destruktiv xulq-atvor psixologik va pedagogik qarovsizlik oqibati sifatida..... 207 Umirzoqova Shodiya Lutfullo qizi</p> <p>Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish ..... 210 Xoldorova Mashxura G'ulomovna</p> <p>Роль антиоксидантной системы в повышении работоспособности спортсменов ..... 214 Нурбаев Бахтиёр Шириневич</p> <p>Shaxs irodaviy sohasini rivojlantirishning psixologik determinantlari..... 217 To'ychiyeva Shoyista Jumabayevna</p> <p>Ta'lim jarayonida va talabalarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati ..... 223 X. Xalilova, N. Niyazova</p> <p>Optimization of Periodontal Disease Treatment Tactics in Patients With Chronic Hepatitis C After Achieving a Sustained Virological Response ..... 227 Makhmudova Ugiloy Bakhtiyorovna</p> <p>Pathogenetic and Clinical Rationale for the Prevention and Management of Periodontal Diseases in Workers Within Dust-Hazardous Environments ..... 230 Turumova Marjona Bakhodirovna</p> <p>Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining boshqaruv faoliyati va kasbiy madaniyati ..... 233 Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Soloyeva Rayhonoy Ravshanbek qizi</p> <p>Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida integratsiyalashgan ijodiy muhitni tashkil etishning ilmiy-metodologik asoslari ..... 236 Sultanov Xaytboy Eraliyevich</p> <p>Ma'naviy-ma'rifiy faoliyat orqali o'smirlarda huquqbuzarlik profilaktikasining pedagogik asoslari ..... 241 Umarov Qobiljon</p> <p>Maktab o'quvchilari orasida kiberbulling profilaktikasi yo'llari ..... 245 Jannazarova Juldizxan Aliiyar qizi</p> <p>Kimyo ta'limi jarayonida kreativ yondashuv asosida kompetensiyaviy yondashuvni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish ..... 250 Allaberdiyeva Zebinisobegim Ismoiljon qizi</p> <p>Universality in Phraseological Units in English, Dutch and Uzbek ..... 253 Khaydarova Guzalkhon</p> <p>Texnologik ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanishning o'quv samaradorligiga ta'siri: universitet darajasida istiqbollor ..... 256 Musurmonova Ma'mura Oman qizi, Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna</p> <p>Chet el va mahalliy tajribalarda muhandislik musobaqalari samaradorligi ..... 261 N. Nomozova, A. Muxamadiyev</p> <p>Autizm spektri buzilishlarining klinik-pedagogik xususiyatlari va ularni korreksiyalashning ilmiy asoslari..... 267 Polatova P. M., Polvonova Kishchan Ravshanovna</p> <p>Tenglamalar ildizlarini aniqlashda vatarlar usuli va python dasturiy modeli ..... 272 Rizayeva Bahoroy Jahongir qizi</p> <p>Algebra fanini o'rganishda talabaning xatolarini tahlil qilish va ularni bartaraf etish usullari ..... 277 Zaxiriddinova Shahlo Zahiriddin qizi, Norboyeva E'zoza O'tabek qizi, Oqbutayeva Sumbula Normuhammad qizi</p> <p>Интегрированный подход как основа развития русской связной речи иноязычных студентов неязыковых специальностей ..... 280 Бозорова Хулкар Одинакуловна</p>
-------------------------------------	---

Оптимизация трудовых отношений в системе общего среднего образования на основе HR-менеджмента: эмпирический анализ.....	284
Турикова Лазокат Машрабовна	
Pedagoglarning huquqiy maqomi hamda global kompetensiyalar bilan bog'liq muammo va yechimlar.....	296
Javohir Baxtiyorovich Shukurov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida og'zaki nutqni rivojlantirishning kommunikativ yondashuv asoslari.....	305
Holikulova Feruza Xasanovna	
Talabalarda internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishning agressiv xulq-atvorga ta'siri.....	309
Tosheva Sayyora Raxmonqulovna	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	314
Nurmatova Iroda Toxtasinovna, Qutlimuratova Dilnoza Oybek qizi	
O'quv materiallarini didaktik prinsiplar asosida bayon qilishning nazariy-amaliy asoslari.....	318
Turdiyeva Navruza Sheraliyevna	
Raqamli va globallashtirilgan muhitda maktabgacha yoshdagi bolalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarini rivojlantirish.....	323
Avazova Xidoyat Zafar qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida badiiy asar tahlil qilish kompetensiyasini shakllantirish orqali o'quvchilar nutqini boyitish ("Bog'bon va nihol" rivoyati misolida).....	327
Normurodova Nigora Abdusattorovna, Abduxalilova Mohinur To'raqul qizi	
Qoraqalpog'iston cho'l yaylovlarning holatiga katta qumsichqonlar ta'sirini baholash.....	331
Adilbayeva Genjexan	
O'zbekiston zaminida uyg'onish - renessans hodisasining yuz berishi: shakllanishi, musulmon va insoniyat dunyosi taraqqiyotidagi o'rni.....	335
Choriyev Mirjalol Baxtiyor o'g'li	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining ekologik kompetentligini badiiy-loyihaviy faoliyat orqali rivojlantirish metodikasi.....	340
Istamov Zavqiddin Sa'dulloevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fonetik kompetensiyani rivojlantirish orqali orfoepik va orfoepik bilimlarni shakllantirish.....	344
Mamasidikova Naima Toxirjon qizi	
Talabalarining mustaqil o'qish va o'rganish kompetensiyalarini rivojlantirishning metakognitiv aspektlari.....	348
Mirsobitova Parvina Bahodir qizi	
Sun'iy intellekt vositasida talabalarining axloqiy-estetik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari..	351
Muminov Zokir Sharop o'g'li	
Ta'lim muhitining o'quvchilarning emotsional holatiga ta'siri.....	354
Nurmatov Nurhayot Nurziyat o'g'li, Otaqurbonbova Nigina Rustam qizi	
STEAM yondashuvi asosida o'simliklar fiziologiyasi fanida o'quv mazmunini didaktik qayta tashkil etish xususiyatlari.....	358
Xoliqulova Gulchehra Alimardon qizi	
Особенности развития эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста.....	363
Мирзаева Наргиза	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik asoslari.....	367
Abdanbekova Nilufar Rixsiyevna	
O'qituvchining pedagogik mahoratini takomillashtirish va uni rivojlantirish omillari.....	370
Ismailova Shaira Ferdausovna	
Maktab o'quvchilarida o'zini o'zi tarbiyalashni shakllantirishning pedagogik asoslari (8–9-sinflar asosida)..	373
Norxo'jayeva Lobar Nuriddin qizi	
Inkluziv ta'limda pedagoglarning mahorati va pedagogik innovatsiyalar.....	378
Raxmonova Gullola Shavkatovna	
The Impact of Collaborative Writing Activities on EFL University Students' Essay Writing Skills: A Classroom-Based Study.....	382
Shovkiewa Munisa Shonazar kizi	

ChatGPT va generativ AI vositalarining o'quv jarayonidagi didaktik imkoniyatlari.....	386
<i>Sotivoldiyev Shohruhmirzo Abdumalik o'g'li</i>	
O'qituvchi shaxsining pedagogik etikasi va kasbiy madaniyati.....	390
<i>Sultonova Nargiza Nigmatovna</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida talabalarning media savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	393
<i>Zaxiriddinova Shaxlo, Nurova Manzura, Murodova Fayoza</i>	
Talabalar matematik tafakkurini rivojlantirishda analizdan masalalar yechish strategiyalari	397
<i>Zaxiriddinova Shaxlo, Tufliyeva Roziya, Ismatullayev Javohir</i>	
Роль социальной компетенции в процессе интенсивного когнитивного развития	402
<i>З. Ф. Азизова</i>	
Роль научного знания в повышении качества образования	406
<i>Сагатова Диёра Абдулазиз кизи</i>	
Методы использование информационных технологий в научном исследовании качества образования в ВУЗе.....	409
<i>Уразова Марина Батыровна, Туленова Карима Жандаровна, Генжебаева Кундуз Саламат кизи</i>	
Академический стресс и формирование механизма "самообвинения" у студентов.....	412
<i>Хошимова Дилорам Анваровна, Немаджанова Наргиза</i>	
OTM, mahalla va oilalarda barqaror ma'naviy-axloqiy muhitni takomillashtirish tizimi.....	416
<i>Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich, Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich</i>	
O'smirlar deviant xulq-atvori shakllanishida ijtimoiy tarmoqlarga qaramlik bosh omil sifatida.....	421
<i>O'lloberdiyeva Buoysha Baxromjon qizi, Tohirova Go'zaloy Davronbek qizi</i>	
Oliy ta'limda tasviriy va amaliy san'at integratsiyasining zamonaviy pedagogik metodlari (Buxoro amaliy san'ati misolida).....	426
<i>Abdullayev Suxrob Sayfullayevich</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda steam yondashuvining roli	431
<i>Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li</i>	
Deviant xulq shakllanishining biopsixologik faktorlari.....	434
<i>Ro'ziqulova Sevinch Ubaydullo qizi, Tohirova Go'zal Davronbek qizi</i>	
Эмоциональная устойчивость как психологический фактор развития профессиональной компетентности будущих педагогов	437
<i>Рафиев Фарход Акилович</i>	
Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishning metod va mexanizmlari.....	440
<i>Aziboyev Shuhrat Olimovich</i>	

PEDAGOG KADRLARNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASHNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING METOD VA MEXANIZMLARI

Aziboyev Shuhrat Olimovich

Namangan viloyati pedagogik mahorat markazi direktori

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirish muammosi ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil etiladi. Innovatsion boshqaruv tizimini shakllantirishda zamonaviy pedagogika, psixologiya va menejment nazariyalarining uyg'unligi, shuningdek rahbariyat va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati alohida yoritiladi. Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga jalb etishning rag'batlantirish mexanizmlari, kasbiy kompetentlikni rivojlantirish usullari hamda muassasalarning ichki boshqaruv madaniyatini yuksaltirish yo'llari tizimli ravishda asoslab berilgan. Tadqiqot doirasida O'zbekiston Respublikasi ta'lim sohasidagi islohotlarning metodologik asoslari hamda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari qiyosiy tahlil qilinib, pedagog kadrlar boshqaruvini modernizatsiya qilishning ilmiy asoslangan modeli taklif etiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion boshqaruv, pedagog kadrlar, kasbiy kompetentlik, rag'batlantirish mexanizmlari, ta'lim islohotlari, boshqaruv madaniyati, innovatsion muhit, professional rivojlanish, metodlar, mexanizmlar.

Abstract: The article provides a scientific-theoretical and practical analysis of improving the management system for preparing teaching staff for innovative activities. Particular attention is given to the integration of modern pedagogical, psychological, and management theories in shaping an innovative management system, as well as to the importance of collaboration between administrators and teachers. The study systematically examines incentive mechanisms for engaging teaching staff in innovative activities, methods for developing professional competence, and approaches to enhancing the internal management culture of educational institutions. A comparative analysis of the methodological foundations of educational reforms in the Republic of Uzbekistan and advanced international practices is conducted, resulting in a scientifically grounded model for modernizing the management of teaching staff.

Key words: innovative management, teaching staff, professional competence, incentive mechanisms, educational reforms, management culture, innovative environment, professional development, methods, mechanisms.

Аннотация: В статье проводится научно-теоретический и практический анализ проблемы совершенствования системы управления подготовкой педагогических кадров к инновационной деятельности. Особое внимание уделяется интеграции современных педагогических, психологических и управленческих теорий в формировании инновационной системы управления, а также значению сотрудничества между руководством и педагогами. Системно раскрываются механизмы стимулирования педагогических кадров к инновационной деятельности, методы развития профессиональной компетентности и пути совершенствования внутренней управленческой культуры образовательных учреждений. В рамках исследования осуществлён сравнительный анализ методологических основ реформ в сфере образования Республики Узбекистан и передового зарубежного опыта, на основе которого предложена научно обоснованная модель модернизации управления педагогическими кадрами.

Ключевые слова: инновационное управление, педагогические кадры, профессиональная компетентность, механизмы стимулирования, образовательные реформы, управленческая культура, инновационная среда, профессиональное развитие, методы, механизмы.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimining dinamik rivojlanishi sharoitida pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish masalasi tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6108-son¹ Farmoni hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6108-son Farmoni: <https://lex.uz/ru/docs/-5085999>

yil 21-iyundagi “Maktabgacha va maktab ta’limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida” PQ–231–son² qarorlari ta’lim muassasalarida innovatsion faoliyatni tizimli boshqarishning yangi talablarini belgilab berdi. Ushbu hujjatlar pedagog kadrlar kompetentligini yuksaltirish, ularning innovatsion salohiyatini ro’yobga chiqarish va boshqaruv mexanizmlarini zamonaviy talablar asosida qayta ko’rib chiqish zarurligini asoslab beradi.

Shunday bo’lsa-da, ta’lim amaliyotida pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimi hali yetarli darajada shakllanmagan bo’lib, ko’pchilik ta’lim muassasalarida bu jarayon spontan va tizimli rejalashtiruvdan mahrum holda amalga oshirilmoqda. Boshqaruvning an’anaviy usullari ko’pincha pedagoglarning ijodiy tashabbusini cheklaydi, ularni yangilikka ochiq va moslashuvchan bo’lishga yo’naltira olmaydi. Bu esa pirovardida ta’lim sifatiga salbiy ta’sir ko’rsatadi va zamonaviy jamiyatning pedagoglarga bo’lgan talablariga javob bera olmaslikka sabab bo’ladi.

Ushbu maqolaning maqsadi pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishda qo’llaniladigan metod va mexanizmlarni ilmiy-nazariy jihatdan asoslash, shuningdek, O’zbekiston ta’lim muassasalari uchun samarali boshqaruv modeli elementlarini ishlab chiqishdan iborat. Maqola pedagogika, psixologiya va menejment fanlarining kesishmasida joylashgan ko’pqirrali muammoga bag’ishlangan bo’lib, uning ilmiy va amaliy ahamiyati yuqori hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini ilmiy o’rganish uchun avvalo “innovatsion boshqaruv” tushunchasining mazmunini aniqlashtirish zarur.

I.A. Zimnyaya innovatsion boshqaruvni ta’lim muassasasida barqaror o’zgarishlarni ta’minlashga yo’naltirilgan maqsadli, tizimli va natijaga asoslangan faoliyat sifatida ta’riflaydi. Bu ta’rifdan kelib chiqib aytish mumkinki, innovatsion boshqaruv o’ziga xos strategik yo’nalish, samarali resurs taqsimoti va doimiy monitoring kabi elementlarni o’z ichiga oladi.

V.I. Slobodchikov va Ye.I. Isaev esa ta’lim muassasasidagi boshqaruvni subyektivlik nuqtai nazaridan ko’rib, pedagogning faoliyat subyekti sifatida shakllanishini tizimli boshqaruvning markaziy vazifasi deb belgilaydi. Bu yondashuv pedagog kadrlarga nisbatan obyekt sifatida emas, balki innovatsion jarayonning faol ishtirokchisi sifatida munosabatda bo’lishni taqozo etadi.

O’zbek pedagog olimlaridan T. Yo’ldoshev ta’lim muassasalarini boshqarishda innovatsion yondashuvni qo’llashning milliy modeli ustida izlanishlar olib borgan va o’zbek ta’lim tizimiga xos bo’lgan madaniy, ijtimoiy va iqtisodiy omillarni e’tiborga olgan holda boshqaruv strategiyalarini belgilashni tavsiya etgan. Ushbu ilmiy manbalar maqolaning metodologik zaminini tashkil etadi.

Nazariy tahlil shuni ko’rsatadiki, innovatsion boshqaruv tizimi uchta asosiy tamoyilga tayanadi:

- birinchisi – demokratiklashtirish, ya’ni boshqaruv qarorlarini qabul qilishda pedagoglarning faol ishtirokini ta’minlash;
- ikkinchisi – motivatsiya, ya’ni kadrlarning ichki va tashqi rag’batlantirilishini muvozanatli amalga oshirish;
- uchinchisi esa – refleksivlik, ya’ni boshqaruv subyektlari o’z faoliyatini doimiy tahlil qilib, takomillashtira borishlari.

Bu tamoyillar birgalikda innovatsion boshqaruv tizimining poydevori vazifasini o’taydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ma’lumotlar yig’ishning bir necha usullaridan foydalanildi, jumladan, ilmiy-nazariy manbalarni tahlil qilish, normativ-huquqiy hujjatlarni o’rganish, ta’lim muassasalari faoliyatini kuzatish hamda pedagog kadrlar bilan suhbat va so’rovnomalar o’tkazish. Xorijiy va mahalliy tajribalarni aniqlash maqsadida qiyosiy tahlil usuli qo’llanildi. Olingan ma’lumotlar tizimlashtirilib, ularning mazmuni kontent-tahlil asosida o’rganildi hamda umumlashtirish va taqqoslash metodlari yordamida qayta ishlanib, asosiy tendensiyalar va muammolar aniqlashtirildi. Shuningdek, statistik tahlil elementlari orqali natijalarning ishonchliligi tekshirildi va ularning amaliy ahamiyati baholandi.

2 O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-iyundagi “Maktabgacha va maktab ta’limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida” PQ–231–son qaror: <https://lex.uz/uz/docs/6981085>

TAHLIL VA NATIJALAR

Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni jalb etishda qo'llaniladigan metod va mexanizmlar ikki katta guruhga bo'linadi: motivatsion-stimullovchi va tashkiliy-strukturaviy mexanizmlar. Birinchi guruhga moddiy va ma'naviy rag'batlantirish, muvaffaqiyatga erishishga yo'naltiruvchi ijodiy muhitni yaratish, kasbiy o'sish uchun imkoniyatlar berish kabi usullar kiradi. Ikkinchi guruhga esa boshqaruv tuzilmalarini takomillashtirish, innovatsion loyihalarni birgalikda rejalashtirish va amalga oshirish hamda professional tarmoqlar barpo etish kabi mexanizmlar kiradi. D. Polyanining tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni rag'batlantirishda moddiy imtiyozlardan ko'ra kasbiy tan olinish va o'z-o'zini namoyon etish imkoniyatlari ko'proq ta'sir ko'rsatadi. Shu bois rahbar innovatsion tashabbuslarni ochiqchasiga qo'llab-quvvatlashi, pedagog uchun xavfsiz ijodiy makon yaratishi lozim.

Tashkiliy mexanizmlar orasida alohida e'tiborga loyiq jihat – bu “coaching” va mentoring texnologiyalaridir. Mentoring tizimida tajribali pedagoglar yangi kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni yo'naltiradi va ular bilan o'z bilimlarini ulashadi. Kouching esa pedagogning o'z salohiyatini mustaqil kashf etishiga ko'maklashadi. A.G. Asmolov ushbu yondashuvni “sub'ektiv faollik” tamoyili asosida asoslab, ta'lim tizimidagi boshqaruvning humanistik mohiyatini ta'kidlaydi.

O'zbekiston ta'lim muassasalari uchun muhim mexanizmlardan biri – bu “ilmiy-metodik boshqaruv” tizimidir. Bu tizim doirasida rahbar nafaqat ma'muriy vazifani, balki metodist va ilmiy maslahatchi vazifasini ham bajaradi. Muayyan ta'lim muassasasining metodik kengashi innovatsion faoliyatni boshqarishning kollegial organi sifatida faoliyat yuritadi va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. B.S. Gershunsky ta'lim menejmenti sohasida “intelektual boshqaruv” tushunchasini kiritib, boshqaruvchi va boshqariluvchi o'rtasidagi muloqot sifatini belgilash asosiy mezon ekanligini ta'kidlaydi.

Jahon ta'lim amaliyotida pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarishning bir qator samarali modellari shakllangan. Finlyandiya “distributed leadership” (taqsimlangan rahbarlik) modeli keng qo'llaniladi. Bu modelda boshqaruv vakolatlari birgina rahbar zimmasida emas, balki kichik ijodiy guruhlar va metodik jamoalar o'rtasida taqsimlanadi. Natijada har bir pedagog ma'lum darajada boshqaruv subyektiga aylanadi va bu uning innovatsion faolligini sezilarli darajada oshiradi.

P. Sahlberg Finlyandiya ta'lim modelini tahlil qilib, bu mamlakatning muvaffaqiyati ko'p jihatdan pedagoglarga ishonch va mustaqillik berish siyosatiga asoslanganligini isbotlaydi. Germaniyada esa “Lehrerbildung” – pedagog tayyorlash tizimi doirasida innovatsion boshqaruv “uzluksiz rivojlanish” prinsipi asosida yo'lga qo'yilgan. Har bir ta'lim muassasasida “innovatsion komanda” tuziladi va ushbu komanda pedagoglarga yangi metod va texnologiyalarni sinab ko'rish uchun zarur shart-sharoit hamda moliyaviy qo'llab-quvvatlash bilan ta'minlanadi. Ushbu tajriba shuni ko'rsatadiki, innovatsion faoliyat faqat alohida iqtidorli pedagoglar faoliyati emas, balki tizimli, maqsadli boshqaruv mahsuli bo'lishi mumkin.

Singapurda “Teaching as leadership” dasturi pedagoglarni boshqaruv kompetensiyalari bilan qurollantiradi va ularni o'z hamkasblari faoliyatini takomillashtirishga yo'naltiradi. Bu dastur natijasida pedagoglar didaktik lider sifatida shakllanadi va ta'lim muassasasida gorizontaal innovatsion aloqalar vujudga keladi. S. Darling-Hammond pedagog liderligini ta'limning uzluksiz sifati kafolati sifatida ko'rib, uning rivojlanishiga investitsiya kiritishni mamlakat taraqqiyoti bilan bevosita bog'laydi.

Ushbu xorijiy tajribalarni O'zbekiston sharoitiga moslashtirishda bir qator omillarni hisobga olish zarur: milliy ta'lim mentaliteti, mavjud boshqaruv tuzilmalari, moliyaviy resurslar va pedagoglarning tayyorgarlik darajasi. Shu sababli taklif etilayotgan mexanizmlar asl nusxaning ko'chirmasiga emas, balki milliy sharoitga moslashtirilgan kreativ sintezga asoslanishi lozim.

Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini amalda takomillashtirish uchun, birinchi navbatda, ta'lim muassasasidagi boshqaruv madaniyatini yangilash talab etiladi. Boshqaruv madaniyati – bu muassasa ichidagi qadriyatlar, e'tiqodlar, normalar va o'zaro munosabatlar to'plami bo'lib, u innovatsion muhitning shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Agar muassasa madaniyati nazorat va jazolashga emas, balki ishonch va hamkorlikka asoslangan bo'lsa, pedagoglar yangi g'oyalarni bema'lol taklif etadi va sinab ko'rishga tayyor bo'ladi.

Ikkinchi muhim yo'nalish – pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligini tizimli rivojlantirishdir. Bu maqsadda yangi formatdagi malaka oshirish dasturlarini joriy etish, muassasa ichida o'zaro ta'lim (peer-learning) amaliyotini yo'lga qo'yish, pedagoglarning professional portfelini yuritish tizimini qo'llab-quvvatlash talab etiladi. S.L. Rubinshteyn faoliyat va shaxs rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilib, faoliyat subyektining o'z ishiga mas'uliyatini anglab yetishi kasbiy o'sishning asosiy sharti ekanligini ko'rsatadi.

Uchinchi yo'nalish – innovatsion faoliyat monitoringini doimiy va obyektiv tarzda amalga oshirishdir. Monitoring tizimi nafaqat natijalarni baholash, balki jarayon sifatini kuzatish, muammoli nuqtalarni erta aniqlash va moslashuvchan boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini beradi. Xususan, ta'lim muassasasida “innovatsion faollik indeksi”ni joriy etish pedagog kadrlarning dinamikasini ko'rsatib, boshqaruv amaliyotini o'z vaqtida

moslashtirish uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin. Yu.A. Konarjevskiy monitoring tizimini boshqaruvning "ko'zi" deb belgilab, uni menejmentning ajralmas elementi sifatida asoslaydi.

To'rtinchi yo'nalish – innovatsion faoliyatda raqamli texnologiyalardan foydalanishdir. Bugungi kunda elektron ta'lim platformalari, virtual hamkorlik muhitlari va sun'iy intellekt asosidagi analitik vositalar pedagog kadrlarni boshqarishda yangi imkoniyatlar ochib bermoqda. Xususan, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv (data-driven management) yondashuvi rahbarga obyektiv va tezkor ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish imkonini beradi. O'zbekiston Respublikasining raqamli ta'lim strategiyasi ham ushbu yo'nalishdagi harakatlarni qo'llab-quvvatlaydi va ta'lim muassasalarini boshqarishni raqamlashtirish dasturlari bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirish – bu bir martalik chora emas, balki uzluksiz, dinamik va ko'p o'lchamli jarayon. Ushbu jarayon muvaffaqiyatli kechishi uchun, avvalo, rahbariyat tomonidan innovatsiyaga nisbatan ochiq va qabul qiluvchi munosabatni shakllantirish zarur. Rahbar o'z pedagoglariga nafaqat administrator, balki lider, murabbiy va hamkor sifatida yondashganda innovatsion faollik tabiiy ravishda rivojlanadi.

Maqolada tahlil qilingan metod va mexanizmlar – motivatsion rag'batlantirish, mentoring, kouching, taqsimlangan rahbarlik, monitoring va raqamli boshqaruv – har biri alohida emas, balki birgalikda va bir-birini to'ldirib qo'llanilganda yuksak samara beradi. Xorijiy tajribadan ko'rinib turibdiki, innovatsion boshqaruv tizimini muvaffaqiyatli joriy etishning asosiy sharti – bu tizimlilik, barqarorlik va milliy ta'lim kontekstini chuqur tushunishdir.

O'zbekiston ta'lim muassasalari uchun amaldagi islohotlar doirasida pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini yangilash nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki pedagoglarning shaxsiy-kasbiy yuksalishini ta'minlash, shuningdek, muassasaning raqobatbardoshligini kuchaytirish uchun muhim strategik qadamdir. Kelajakda ushbu tadqiqot yo'nalishini eksperimental tekshirish va keng ko'lamli empirik ma'lumotlar asosida yanada rivojlantirish istiqbolli hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Yo'ldoshev T. Ta'lim muassasalarini boshqarish nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018. – 256 b.
2. Zimnyaya I.A. Pedagogicheskaya psixologiya. – Moskva: Logos, 2004. – 384 b.
3. Слободчиков В.И., Исаев Е.И. Основы психологической антропологии. Психология человека. – Москва: Школа-Пресс, 1995. – 384 с.
4. Поляни Д. Личностное знание. – Москва: Прогресс, 1985. – 344 с.
5. Асмолов А.Г. Психология личности. – Москва: Московский государственный университет, 1990. – 367 с.
6. Гершунский Б.С. Философия образования для XXI века. – Москва: Педагогическое общество России, 1998. – 432 б.
7. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – Москва: Педагогика, 1989. – 488 б.
8. Конаржевский Ю.А. Анализ уроков. – Москва: "Педагогический поиск", 2003. – 336 с.
9. Sahlberg P. Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland? – New York: Teachers College Press, 2015. – 228 p.
10. Darling-Hammond L. The Flat World and Education: How America's Commitment to Equity Will Determine Our Future. – New York: Teachers College Press, 2010. – 324 p.
11. Terhart E. Lehrerberuf und Lehrerbildung. Forschungsbefunde, Problemanalysen, Reformkonzepte. – Weinheim und Basel: Beltz Verlag, 2001. – 352 S.
12. Fullan M. Leading in a Culture of Change. – San Francisco: Jossey-Bass, 2001. – 187 p.
13. Hargreaves A., Fullan M. Professional Capital: Transforming Teaching in Every School. – New York: Teachers College Press, 2012. – 240 p.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.